

**Συνεισφορά της ΕΕΔΑ στο
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις Γυναίκες, την Ειρήνη και την
Ασφάλεια 2019 – 2024, κατ' εφαρμογή του Ψηφίσματος 1325/2000
του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) για τις
Γυναίκες, την Ειρήνη και την Ασφάλεια**

Μάρτιος 2020

Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) είναι το ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της ελληνικής Πολιτείας σε θέματα προστασίας Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Έχει συσταθεί με το Ν 2667/1998 σύμφωνα με κανόνες των Ηνωμένων Εθνών, τις «Αρχές των Παρισίων». Σε αυτήν μετέχουν πρόσωπα οριζόμενα από σαράντα δύο φορείς (ανεξάρτητες Αρχές, πανεπιστημιακές σχολές νομικών και πολιτικών επιστημών, συνδικαλιστικές οργανώσεις, ΜΚΟ, πολιτικά κόμματα και υπουργεία).

Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις Γυναίκες, την Ειρήνη και την Ασφάλεια 2019 – 2024

Παρατηρήσεις της ΕΕΔΑ

Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, ως το ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της πολιτείας σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμμετείχε στη σύσκεψη της διυπουργικής ομάδας της 24ης/1/2020, που πραγματοποιήθηκε στο Υπουργείο Εξωτερικών με σκοπό το συντονισμό των φορέων για την εκπόνηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τις Γυναίκες, την Ειρήνη και την Ασφάλεια, κατ' εφαρμογή του Ψηφίσματος 1325/2000 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) για τις Γυναίκες, την Ειρήνη και την Ασφάλεια. Στη σύσκεψη η συζήτηση επικεντρώθηκε στο προσχέδιο του Πίνακα Δράσεων, όπως το είχαν συμπληρώσει οι επί μέρους συναρμόδιοι φορείς.

Με βάση τον από 24.1.2020 Πίνακα Δράσεων και λαμβάνοντας υπόψη α) τη Στρατηγική Προσέγγιση της ΕΕ για τις Γυναίκες, την Ειρήνη και την Ασφάλεια και β) το Σχέδιο Δράσης της ΕΕ για τις Γυναίκες, την Ειρήνη και την Ασφάλεια (2019-2024), το οποίο περιλαμβάνει τρεις κεντρικές αρχές: την πρόληψη, συμμετοχή και προστασία, επισημαίνουμε τα παρακάτω:

Ως προς τη μεθοδολογία του Σχεδίου Δράσης, η ΕΕΔΑ καταρχήν συμφωνεί με τη μείωση του αριθμού των προτεινόμενων Δράσεων, καθώς, όπως επισημάνθηκε και στη συνάντηση, η εξωτερική δράση της Ελλάδας στο συγκεκριμένο πεδίο είναι περιορισμένη. Περαιτέρω, η ΕΕΔΑ υπογραμμίζει ως γενική αρχή, ότι για την επιτυχή εφαρμογή ενός Σχεδίου Δράσης θα πρέπει κάθε μεμονωμένη δράση που περιγράφεται να περιλαμβάνει σαφείς α) στόχους, β) αρμοδιότητες, γ) χρονοδιάγραμμα εφαρμογής και δ) πρόβλεψη επαρκών πόρων.

Ειδικότερα, αναφορικά με τις Δράσεις που τελικά θα συμπεριληφθούν στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης, σκόπιμο θα ήταν αυτές να συνδεθούν με τους κατάλληλους, ανάλογα με τη Δράση, δείκτες που προτείνονται στο Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης για τις Γυναίκες, την Ειρήνη και την Ασφάλεια 2019-2024, γεγονός, που όπως αναφέρεται και στο αντίστοιχο Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης, θα συμβάλει στην αποτελεσματική παρακολούθηση της προόδου των Εθνικών Σχεδίων Δράσης και θα διευκολύνει παράλληλα την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων από την υλοποίηση κάθε ενός από τους στόχους. Η αξιοποίηση των 30 δεικτών που περιλαμβάνονται στο Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης αποκλειστικά για χρήση στα Σχέδια Δράσης για τις Γυναίκες, την Ειρήνη και την Ασφάλεια, όχι μόνο απλοποιεί σε μεγάλο βαθμό τη

δουλειά των συναρμοδίων φορέων, αλλά θα αποτελέσει και σημαντικό εργαλείο ελέγχου και διαφάνειας. Όπως άλλωστε έχει τονίσει η ΕΕΔΑ στις Παρατηρήσεις της για το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, μολονότι δεν υπάρχει υποχρεωτικότητα στην επίκληση και εφαρμογή τους, οι Δείκτες θεωρούνται βέλτιστη πρακτική, καθώς η χρήση τους σε ένα Σχέδιο Δράσης, έχει καίρια αξία στο μέτρο που α) περιγράφει με αριθμητική ακρίβεια μία πραγματική ή νομική κατάσταση, β) παρακολουθεί την πρόοδο και την εξέλιξή του, γ) μετρά την απόδοση και τα αποτελέσματα των επί μέρους δράσεων και δ) βελτιώνει σημαντικά την επικοινωνία και την ακρίβεια της πληροφορίας μεταξύ των φορέων.

Επιπρόσθετα, χρήσιμο κρίνεται οι ενέργειες υλοποίησης των στόχων να καταναμηθούν σε βραχυπρόθεσμες και σε μακροπρόθεσμες, κατά αναλογία με το Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης. Αυτό θα οδηγήσει, όπως αναφέρεται και στο Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης, στο να δουλεύουν τα κράτη-μέλη της ΕΕ ταυτόχρονα σε πολλαπλά χρονικά διαστήματα για κάθε στόχο που πρέπει να επιτευχθεί και άρα θα απλουστεύσει την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και θα επιφέρει άμεσα θετικά αποτελέσματα.

Επισημαίνεται επίσης, ότι η διασφάλιση της συμμετοχής περισσότερων γυναικών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα, θα πρέπει να αποτελεί κεντρικό στόχο και στις προσπάθειες ειρήνευσης και συμφιλίωσης. Ειδικότερα στις Δράσεις του **Πυλώνα IV Ανακούφιση, ανάκαμψη και επανόρθωση**, θα μπορούσε να συμπεριληφθεί Δράση για περισσότερο ενεργή συμμετοχή των γυναικών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων τόσο στην εσωτερική όσο και την εξωτερική πολιτική, προκειμένου τα δικαιώματα, οι ανάγκες και οι προτεραιότητές τους στην προώθηση της ειρήνης και της ασφάλειας να γίνονται σεβαστά.

Αναφορικά με τις δράσεις του **Πυλώνα I: Πρόληψη των ενόπλων συγκρούσεων, της έμφυλης βίας και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κατάχρησης** και του **Πυλώνα III: Προστασία από την έμφυλη βία, τη σεξουαλική εκμετάλλευση και κατάχρηση και άλλες παραβιάσεις του Διεθνούς Ανθρωπιστικού Δικαίου και του Διεθνούς Δικαίου των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων**, συστήνεται η επιμόρφωση και κατάρτιση των σωμάτων ασφαλείας και των σωφρονιστικών υπαλλήλων που εμπλέκονται στη διαχείριση ευάλωτων ατόμων, να περιλαμβάνει ειδική εκπαίδευση ως προς την μεταχείριση και ιδίως ως προς τον τρόπο υποβολής ερωτήσεων σε παιδιά και γυναίκες θύματα σεξουαλικής εγκλημάτων. Θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη, ότι η σεξουαλική βία συνιστά

πάγια πρακτική και σοβαρή απειλή, ενώ έχει αποσταθεροποιητική επίδραση τόσο κατά τη διάρκεια όσο και μετά από μια σύγκρουση.

Τέλος, με βάση τα παραπάνω και με γνώμονα το ότι η ειρήνη, η ασφάλεια και τα δικαιώματα είναι αλληλένδετα με την ανάγκη συστηματικής ενσωμάτωσης της ειδικής διάστασης του φύλου σε όλες τις διαδικασίες και τα επίπεδα πολιτικής και διοίκησης, η ΕΕΔΑ αξιολογεί, ότι το υπό επεξεργασία Σχέδιο Δράσης θα μπορούσε να συμβάλει ενεργά στην εμπλοκή, ενδυνάμωση, προστασία και υποστήριξη των γυναικών και των κοριτσιών για την επίτευξη μιας βιώσιμης και διαρκούς ειρήνης και ασφάλειας.

Προτεινόμενες Δράσεις στο πλαίσιο της ΕΕΔΑ

Η ΕΕΔΑ στο πλαίσιο του θεσμικού της ρόλου, ως ο Εθνικός Θεσμός για την προστασία και προώθηση των δικαιωμάτων στην Ελλάδα αλλά και ως το ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας, αναπτύσσει, μεταξύ των άλλων, δράσεις ευαισθητοποίησης και εκπαιδευτικές δράσεις, σύμφωνα με τον ιδρυτικό της νόμο. Δεδομένου λοιπόν, ότι η αποστολή της ΕΕΔΑ είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με αυτήν της εκπαίδευσης, καθώς και ότι ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι το βασικό μέσο για την ανθρώπινη ασφάλεια και την ειρήνη, σημασία που απαντάται ήδη από το 1948 στην Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του ΟΗΕ, η Επιτροπή, παρακολουθώντας συστηματικά τα θέματα ισότητας των φύλων, θα μπορούσε να συμβάλει στην εκπόνηση και την αποτελεσματική υλοποίηση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις Γυναίκες, την Ειρήνη και την Ασφάλεια αναπτύσσοντας στοχευμένες εκπαιδευτικές δράσεις.

Διευκρινίζεται, ότι η πρώτη προτεινόμενη δράση αφορά γενική οριζόντια Δράση για την εν γένει σύνταξη Εθνικών Σχεδίων Δράσης, ενώ οι άλλες δύο αφορούν επί μέρους δράσεις που συμβάλλουν στην ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση ως προς την Ατζέντα Γυναίκες-Ειρήνη-Ασφάλεια και τα συναφή ζητήματα.

Αναλυτικά:

1. Εκπαίδευση Δημοσίων λειτουργών στη διαδικασία εκπόνησης Εθνικών Σχεδίων Δράσης (Μεθοδολογία, Δείκτες, Παρακολούθηση Εφαρμογής, Αξιολόγηση)

Λαμβανομένου υπόψη, ότι η ΕΕΔΑ παρακολουθεί την προετοιμασία και σύνταξη των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για Ανθρώπινα Δικαιώματα και στο πλαίσιο της εκπόνησης, από πλευράς της, εφαρμογής και παρακολούθησης ενός εθνικού

μηχανισμού αξιολόγησης επιπτώσεων πολιτικών στα δικαιώματα του ανθρώπου κατά τα διεθνή πρότυπα (Human Rights Impact Assessment), η Επιτροπή προτείνει τη διεξαγωγή σεμιναρίου στα Γραφεία της με στόχο την Εισαγωγή στη Μεθοδολογία, τους Δείκτες, την Παρακολούθηση Εφαρμογής και την Αξιολόγηση των Εθνικών Σχεδίων Δράσης, με αποδέκτες δημοσίους υπαλλήλους και τυχόν συναρμόδιους φορείς που εμπλέκονται στη σχετική διαδικασία. Στη συγκεκριμένη Δράση θα μπορούσε ενδεχομένως να διερευνηθεί και η δυνατότητα πρόσκλησης Ειδικών Εμπειρογνομόνων για τα θέματα αυτά από την ΕΕ.

2. Εκπαίδευση υπαλλήλων των Σωμάτων Ασφαλείας (σε συνεργασία με τον Ερυθρό Σταυρό)

Η ΕΕΔΑ αναγνωρίζοντας τη σημασία της προστασίας και διασφάλισης των δικαιωμάτων των γυναικών και των κοριτσιών, καθώς και την ανάγκη ενίσχυσης της πρόσβασής τους στα τοπικά, περιφερειακά και διεθνή κέντρα λήψης αποφάσεων, ως κεντρικό στοιχείο της πρόληψης και αντιμετώπισης των συγκρούσεων, της διαχείρισης ανθρωπιστικών κρίσεων και της βιώσιμης ειρήνης, προτείνει τη διεξαγωγή σειράς σεμιναρίων απευθυνόμενα σε υπαλλήλους των Σωμάτων Ασφαλείας με σκοπό την ευαισθητοποίηση και τη δημιουργία ικανοτήτων στα συγκεκριμένα ζητήματα. Η ενίσχυση της διασύνδεσης μεταξύ των βασικών υπηρεσιών και φορέων, ιδίως όσον αφορά το φάσμα των υπευθύνων χάραξης πολιτικής και η δημιουργία δικτύων εμπειρογνομόνων για την προώθηση των σχετικών ενεργειών και προτάσεων, συνιστούν βασική προϋπόθεση προκειμένου για την επιτυχή εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης.

(Η εν λόγω δράση θα μπορούσε να διασυνδεθεί και με το Διαγωνισμό που διοργανώνεται από τη Διεθνή Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού σε συνεργασία με τον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό και υποστηρίζεται από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Έρευνας και Κατάρτισης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ανθρωπιστικής Δράσης του Παντείου Πανεπιστημίου, της ΕΕΔΑ και του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες - 1st Hellenic International Humanitarian and Refugee Law Competition)

3. Ευαισθητοποίηση και ενημέρωση από κοινού με και προς τις γυναικείες οργανώσεις και τα σωματεία μεταναστών

Η ΕΕΔΑ έχοντας αναπτύξει σταθερούς διαύλους επικοινωνίας και συνεργασίας με αρμόδιους φορείς και οργανώσεις τόσο στον τομέα προστασίας των δικαιωμάτων των προσφύγων και μεταναστών, όπως η Υπηρεσία Ασύλου, οι Γιατροί

χωρίς Σύνορα, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, το Φόρουμ Προσφύγων, το Φόρουμ Μεταναστών κ.α., όσο και με τα κινήματα για τα δικαιώματα των γυναικών, όπως ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας αναφορικά με τα θέματα ισότητας των φύλων, θα μπορούσε να οργανώσει Δράσεις ευαισθητοποίησης απευθυνόμενες σε εμπλεκόμενους φορείς της κοινωνίας των πολιτών. Οι Δράσεις στόχο θα έχουν τη χειραφέτηση των γυναικών και τη δίκαιη συμμετοχή τους, ιδίως σε ζητήματα που αφορούν την ισότητα των φύλων και την ενδυνάμωση των γυναικών και των κοριτσιών που προέρχονται από διαφορετικά και ποικίλα υπόβαθρα, ως προϋπόθεση για την πρόληψη, τη διαχείριση και την επίλυση συγκρούσεων, την πρόληψη της βίας που συνδέεται με τη σύγκρουση, συμπεριλαμβανομένων όλων των μορφών σεξουαλικής βίας και βίας λόγω φύλου, την εξασφάλιση αποτελεσματικών μέτρων επανόρθωσης για τα θύματα, το κράτος δικαίου και την οικοδόμηση της ειρήνης τόσο σε επίσημες όσο και σε ανεπίσημες διαδικασίες λήψης αποφάσεων και τον καθορισμό προτεραιοτήτων.